

## VAROVANJE OSEBNIH PODATKOV, ZAPOSLENIH V ŠOLSTVU, IN NEOBVEZNO MNENJE INFORMACIJSKEGA POOBLAŠČENCA / Nastja Beznik, univ. dipl. org.; predavatelj VSŠ / ŠC Kranj, Viša strokovna šola

### ZAKONSKA IZHODIŠČA VARSTVA OSEBNIH PODATKOV

Poleg mednarodnih pogodb in zakonodaje Evropske unije varstvo osebnih podatkov določa tudi Zakonodaja RS. V tem prispevku so v nadaljevanju opredeljene le tiste določbe posameznih zakonov, ki so neposredno povezane s tematiko prispevka.

#### *Ustava Republike Slovenije*

Najvišji pravni akt Ustava Republike Slovenije (Ustava Republike Slovenije 1991) v II. Sklopu Človekove pravice in temeljne svoboščine določa osnovna izhodišča za ostale podrejene pravne akte. V 38. členu je zapisano, da je »[...] varstvo osebnih podatkov zagotovljeno. Prepovedana je uporaba osebnih podatkov v nasprotju z namenom njihovega zbiranja. Zbiranje, obdelovanje, namen uporabe, nadzor in varstvo tajnosti osebnih podatkov določa zakon. Vsakdo ima pravico seznaniti se z zbranimi osebnimi podatki, ki se nanašajo nanj, in pravico do sodnega varstva ob njihovi zlorabi« (Ustava RS 1991, 38. člen).

#### *Zakon o varstvu osebnih podatkov*

Zakon o varstvu osebnih podatkov (Zakon o varstvu osebnih podatkov 2007) natančneje določa pravice, ukrepe in načela za preprečevanje kršenja zasebnosti človeka zaradi nezakonite uporabe ali obdelave osebnih podatkov. V poglavju Pomen izrazov v 6. členu razlaga pomen posameznih pojmov. Osebni podatek, obdelava osebnih podatkov, osebna privolitev posameznika, pisna privolitev posameznika so pojmi, ki se nanašajo na empirični del prispevka in so v tem delu omejenega zakona podrobno opredeljeni v sledečih točkah:

1. *Osebni podatek* – je katerikoli podatek, ki se nanaša na posameznika, ne glede na obliko, v kateri je izražen.

6. *Obdelava osebnih podatkov* – pomeni kakršnokoli delovanje ali niz delovanj, ki se izvaja v zvezi z osebnimi podatki, ki so avtomatizirano obdelani ali ki so

*pri ročni obdelavi del zbirke osebnih podatkov ali so namenjeni vključitvi v zbirko osebnih podatkov, zlasti zbiranje, pridobivanje, vpis, urejanje, shranjevanje, prilagajanje ali spreminjanje, priklicanje, vpogled, uporaba, razkritje s prenosom, sporočanje, širjenje ali drugo dajanje na razpolago, razvrstitev ali povezovanje, blokiranje, anonimiziranje, izbris ali uničenje; obdelava je lahko ročna ali avtomatizirana (sredstva obdelave).*

14. *Osebna privolitev posameznika* – je prostovoljna izjava volje posameznika, da se lahko njegovi osebni podatki obdelujejo za določen namen, in je dana na podlagi informacij, ki mu jih mora zagotoviti upravljavec po tem zakonu; osebna privolitev posameznika je lahko pisna, ustna ali druga ustrežna privolitev posameznika.

15. *Pisna privolitev posameznika* – je podpisana privolitev posameznika, ki ima obliko listine, določila v pogodbi, določila v naročilu, priloge k vlogi ali drugo obliko v skladu z zakonom; podpis je tudi na podlagi zakona s podpisom izenačena oblika, podana s telekomunikacijskim sredstvom, ter na podlagi zakona s podpisom izenačena oblika, ki jo poda posameznik, ki ne zna ali ne more pisati (Zakon o varstvu osebnih podatkov 2007, 6. člen, točke 1, 6, 14, 15).

V poglavju *Pravne podlage v javnem sektorju* so v 9. členu izpostavljena sledeča določila:

*Osebni podatki v javnem sektorju se lahko obdelujejo, če obdelavo osebnih podatkov in osebne podatke, ki se obdelujejo, določa zakon. Z zakonom se lahko določi, da se določeni osebni podatki obdelujejo le na podlagi osebne privolitve posameznika.*

(2) *Nosilci javnih pooblastil lahko obdelujejo osebne podatke tudi na podlagi osebne privolitve posameznika brez podlage v zakonu, kadar ne gre za izvrševanje njihovih nalog kot nosilcev javnih pooblastil. Zbirke osebnih podatkov, ki nastanejo na tej podlagi, morajo biti ločene od zbirk osebnih podatkov, ki nastanejo na*

*podlagi izvrševanja nalog nosilca javnih pooblastil.*

(3) *Ne glede na prvi odstavek tega člena se lahko v javnem sektorju obdelujejo osebni podatki posameznikov, ki so z javnim sektorjem sklenili pogodbo ali pa so na podlagi pobude posameznika z njim v fazi pogajanj za sklenitev pogodbe, če je obdelava osebnih podatkov potrebna in primerna za izvedbo pogajanj za sklenitev pogodbe ali za izpolnjevanje pogodbe.*

(4) *Ne glede na prvi odstavek tega člena se lahko v javnem sektorju izjemoma obdelujejo tisti osebni podatki, ki so nujni za izvrševanje zakonitih pristojnosti, nalog ali obveznosti javnega sektorja, če se s to obdelavo ne poseže v upravičen interes posameznika, na katerega se osebni podatki nanašajo (Zakon o varstvu osebnih podatkov 2007, 6. člen, točke 1, 6, 14, 15).*

### VARSTVO PODATKOV IN VLOGA INFORMACIJSKEGA POOBLAŠČENCA

Informacijski pooblaščenec (vir 1) je samostojen in neodvisen državni organ, ustanovljen z Zakonom o informacijskem pooblaščenca 31. decembra 2005, v katerem so določene tudi pristojnosti tega organa. S tematiko dostopa do informacij javnega značaja in z izvajanjem nadzora nad zakonitostjo in skladnostjo obdelave osebnih podatkov z zakonodajo se ukvarja skupina strokovnjakov, ki jih od 17. 7. 2014 vodi Mojca Prelesnik. Informacijski pooblaščenec med drugim opravlja inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb Zakona o varstvu osebnih podatkov. Ta nadzor se med drugim nanaša tudi na zakonitost obdelave osebnih podatkov, ustreznost ukrepov za zavarovanje osebnih podatkov ter izvajanja postopkov in ukrepov za zavarovanje osebnih podatkov, naizvajanje določb zakona, ki urejajo katalog zbirke osebnih podatkov, na register zbirk osebnih podatkov in evidentiranje posredovanja osebnih podatkov posameznim uporabnikom osebnih podatkov ter na izvajanje določb zakona glede iznosa osebnih podatkov v tretjo državo in

o njihovem posredovanju tujim uporabnikom osebnih podatkov (Zakon o Informacijskem pooblaščenca 2005).

Na spletni strani Informacijskega pooblaščenca so objavljene številne pristojnosti na podlagi Zakona o varstvu osebnih podatkov (Zakon o varstvu osebnih podatkov 2007), med drugim tudi ta, da »[...] daje in objavlja neobvezna mnenja o skladnosti kodeksov poklicne etike, splošnih pogojih poslovanja oziroma njihovih predlogov s predpisi s področja varstva osebnih podatkov in pripravlja, daje in objavlja neobvezna navodila in priporočila glede varstva osebnih podatkov na posameznem področju« (vir 1).

*Zakon o varstvu osebnih podatkov in javni uslužbenci*

Zakon o dostopu informacij javnega značaja 2006 določa sledeče:

»[...] Ne glede na določbe prvega odstavka se dostop do zahtevane informacije dovoli:

– če gre za podatke o porabi javnih sredstev ali podatke, povezane z opravljanjem javne funkcije ali delovnega razmerja javnega uslužbenca, razen v primerih iz 1. in 5. do 8. točke prvega odstavka ter v primerih, ko zakon, ki ureja javne finance, ali zakon, ki ureja javna naročila, določata drugače.« (Zakon o dostopu informacij javnega značaja 2006, III. sklop Temeljne določbe, 6. člen (izjeme), točka 3).

#### **VARSTVO OSEBNIH PODATKOV V PRAKSI**

Obvladovanje dokumentacije sistema vodenja kakovosti je del pomembnih zahtev mednarodnih standardov kakovosti družine ISO 9001 in iz njih izhajajočih standardov v slovenskem izobraževalnem okolju. Tako je v dokumentu Sistem vodenja kakovosti za Višje strokovne šole – Zahteve 2011 poudarjena vloga šole pri izvajanju zakonskih določil v smislu zagotavljanja zakonitosti delovanja in obvladovanja ter ravnanja z dokumentacijo. V njem so določena tudi pravila glede zaščite in dostopnosti zapisov.

Skladno s tem je v krovnem dokumentu sistema vodenja kakovosti Poslovník



kakovosti višje strokovne šole ŠC Kranj 2014 v poglavju o obvladovanju dokumentacije zapisano, da izvajamo politiko informacijske varnosti skladno z Zakonom o varstvu osebnih podatkov 2007 in z internim Pravilnikom o zavarovanju osebnih podatkov 2013

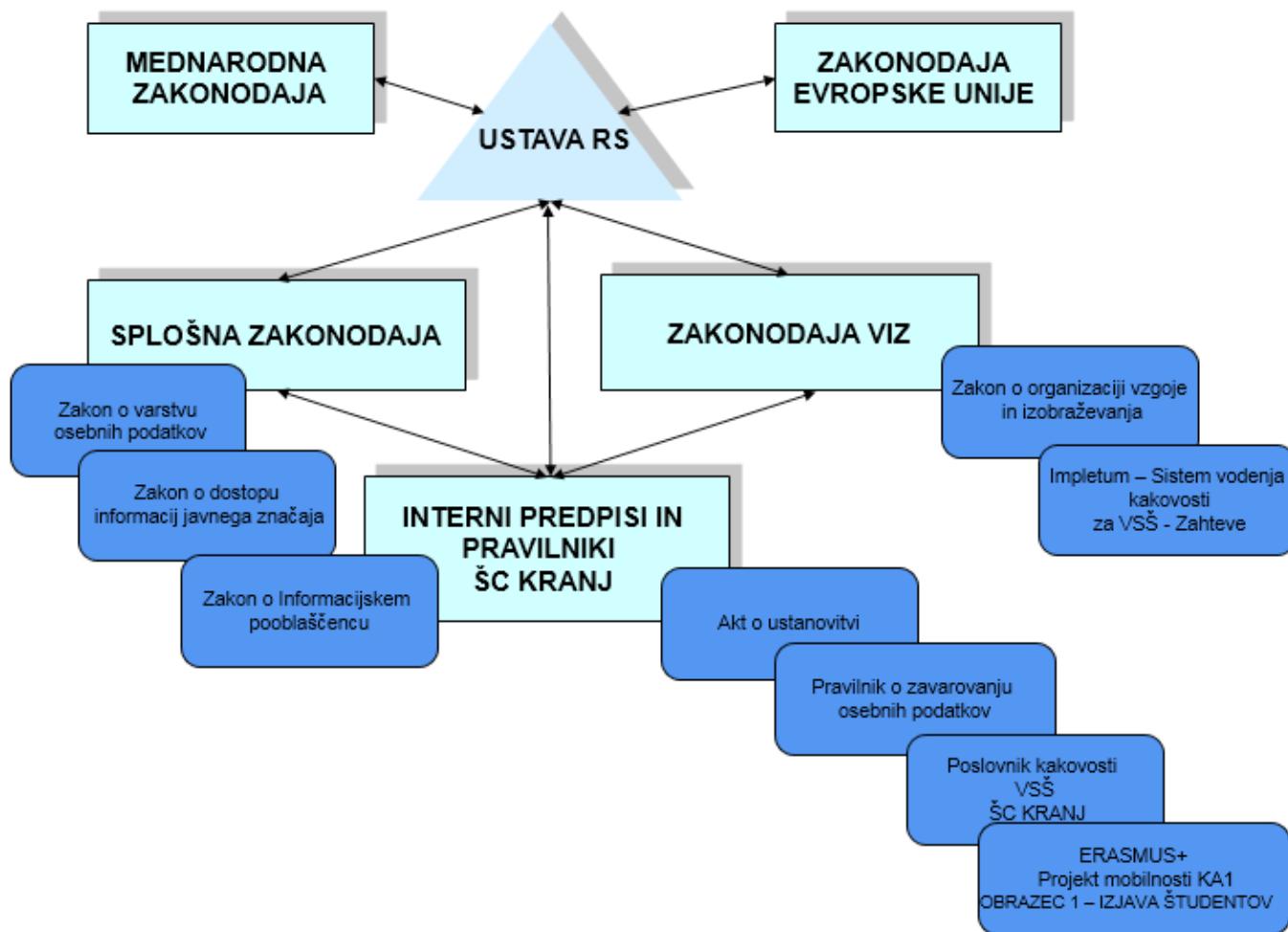
Pri izvajanju projekta mobilnosti študentov in zaposlenih se na VSŠ ŠC Kranj zavedamo pomembnosti pridobivanja in obdelovanja podatkov udeležencev mobilnosti skladno z zunanjo zakonodajo ter internimi pravilniki in predpisi sistema kakovosti. Ključne pravne osnove, ki jih moramo upoštevati, so prikazane na shemi št. 1.

Da bi preverili zakonitost in ustreznost delovanja na tem področju, smo na Informacijskega pooblaščenca pisno naslovili dve ključni vprašanji, ki sta se nanašali na zakonitost objave osebnih podatkov udeležencev izmenjave na naših spletnih straneh. Ker avtentično razlago posameznih določb zakona daje le državni zbor, neobvezno pa predlagatelj zakona, nam je Informacijski pooblaščenec na podlagi informacij, ki smo mu jih posredovali na podlagi 7. tč. 1. odst. 49. čl. Zakona o varstvu osebnih podatkov 2007, v nadaljevanju tudi ZVOP-1) ter 2. čl. Zakona o informacijskem pooblaščenca 2007, v nadaljevanju tudi ZInfP), v dokumentu št. 0712-1/2013/4124 dne, 8. 11. 2013, posredoval neobvezno mnenje.

*Mobilnost študentov in soglasje za uporabo osebnih podatkov*

Prvo vprašanje Informacijskemu pooblaščenca se je nanašalo na objave osebnih podatkov študentov. Na spletni strani VSŠ ŠC Kranj <http://www.sskr.si/tsc/vss/studij/program-erasmus-plus.html> objavljamo poročila z imeni in priimki študentov, podatke o času in dolžini izmenjave ter slikovno gradivo, ki nam ga za te namene posredujejo študenti. Od študentov smo pridobili tudi pisno soglasje, da lahko objavimo njihov elektronski naslov in telefonsko številko ter uporabimo gradivo za promocijske namene, na primer za objavo na spletni strani šole. Objave teh poročil so za promocijo programa zelo pomembne, ker drugi študenti berejo poročila in jih tudi kontaktirajo, da jim povedo informacije s prve roke, kako je na izobraževanju v tujini. Ker so študenti zelo zadovoljni z izmenjavami v tujini, jim to tudi povedo in obstaja večja verjetnost, da navdušijo tudi druge, kar si zelo želimo. Zanimalo nas je, ali s takim načinom dela (objave informacij o študentskih izmenjavah) lahko nadaljujemo ne da bi kršili zakonodajo glede varstva osebnih podatkov, obenem pa promovirali projekt mobilnosti. Dokument »Soglasje za uporabo osebnih podatkov o izmenjavi« študent podpiše pred odhodom na mobilnost. Obrazloženo mu je, za kakšne namene bomo uporabili podatke in tudi, za katere podatke

## PRAVNE OSNOVE VARSTVA OSEBNIH PODATKOV – POVEZANOST KLJUČNE DOKUMENTACIJE



Shema št. 1.: Zunanja in notranja dokumentacija v povezavi v varstvu osebnih podatkov na VSŠ ŠC Kranj

konkretno gre. Študent ima možnost, da dokumenta ne podpiše, kar pa v nobenem primeru ne vpliva na izvedbo mobilnosti. Vsi študenti, ki so odšli na mobilnost, so brez obotavljanja ta dokument tudi podpisali in se hrani v arhivu Erasmus dokumentacije.

Odgovor Informacijskega pooblaščenca je bil sledeč:

»Kot navajate sami, so se izmenjave študentov sofinancirale iz programa Erasmus, kar pomeni, da gre v določenem delu za porabo javnih sredstev, ZDIJZ pa določa, da so osebni podatki javno dostopni, če gre za podatke o porabi javnih sredstev (bolj podrobno bodo določbe ZDIJZ v tem delu opisane v nadaljevanju). Navedeno pomeni, da se za razkritje podatkov, ki predstavljajo informacijo javnega značaja, predhodno ne potrebuje osebne privolitve posameznika. Ne glede

na navedeno, pa gre šteti, da gre v konkretnem primeru za t.i. proaktivno objavo podatkov fakultete na spletu. Glede proaktivne objave podatkov o študentih, ki so sodelovali v programu Erasmus, vam zato svetujemo, da se obrnete na Ministrstvo za notranje zadeve, ki je pristojno za podajanje mnenj v zvezi s proaktivno objavo podatkov javnega sektorja, kamor kot že navedeno sodi tudi vaša fakulteta.

Seveda pa Pooblaščenec pri objavi podatkov študentov, ki so sodelovali v programu Erasmus, z vidika določb ZVOP-1 ne vidi nič spornega, v kolikor študenti predhodno za takšno objavo podajo osebno privolitve. Poudarjamo, da gre za privolitve le takrat, ko ima študent dejansko možnost, da brez negativnih posledic zase objavo tudi odkloni.« (Dokument št. 0712-1/2013/4124, 8. 11. 2013).

#### Mobilnost zaposlenih

Na enak način objavljamo kdo (ime in priimek), kam in kdaj je odpotoval, napišemo kratko poročilo o delu v tujini in objavimo slikovno gradivo, ki nam ga za te namene posredujejo zaposleni, ki so opravili mobilnost. Udeleženci mobilnosti so redno ali izredno zaposleni na VSŠ ŠC Kranj in za objavo podatkov nimamo njihovega pisnega soglasja. Vse izmenjave so bile službene, kar pomeni, da so bile mobilnosti za vse zaposlene sodelavce podkrepjene z vsemi pogodbami, ki jih predpisujejo pravila izvedbe mobilnosti s strani EU (delovni načrt, končno poročilo, certifikat podjetja o opravljeni mobilnosti), za notranje zaposlene pa še s potnimi nalogi. Vse izmenjave zaposlenih so se sofinancirale na več načinov – iz deleža sredstev Erasmus, deleža lastne participacije in/ali deleža

kritja iz sredstev VSŠ. Zanimalo nas je, ali so (glede na to, da so to službene poti, ki so podkrepjene z vsemi ustreznimi dokumenti) take objave zakonite, ali pa moramo pridobiti soglasje tudi za objavo teh poročil.

Odgovor Informacijskega pooblaščenca: »Glede na to, da je Višja strokovna šola – šolski center Kranj del javnega sektorja, je potrebno njihove zaposlene šteti za javne uslužbenca, pri čemer ti niso deležni tolikšne mere pri varovanju določenih osebnih podatkov kot na primer pri imenu, priimku, delovnem mestu, izobrazbi ipd. kot drugi posamezniki. V nadaljevanju vam pooblaščenec pojasnjuje, zakaj javni uslužbenca niso deležni varovanja njihovih osebnih podatkov v tolikšni meri kot ostali posamezniki.

Kot že zgoraj navedeno je Višja strokovna šola – šolski center Kranj v skladu z 22. točko 6. člena ZVOP-1 del javnega sektorja, kar pomeni, da je za objavo osebnih podatkov potrebna zakonska podlaga in, če je to potrebno v skladu z zakonom tudi osebna privolitve posameznika (9. člen ZVOP-1).

3. odstavek 6. člena ZDIJZ določa, da se ne glede na izjeme iz 2. odstavka tega člena, šteje za informacije javnega značaja podatke o porabi javnih sredstev ali podatke, povezane z opravljanjem javne funkcije ali delovnega razmerja javnega uslužbenca.

ZDIJZ torej določa, da so osebni podatki javno dostopni, če gre za podatke o porabi javnih sredstev ali podatke, povezane z opravljanjem javne funkcije ali delovnega razmerja javnega uslužbenca, razen v izjemnih primerih.

Na podlagi vseh zgornjih navedb pooblaščenec zaključuje, da podatek o imenu in priimku posameznika/javnega uslužbenca, ki je v okviru izvajanja svojega delovnega razmerja potoval v tujino na predavanje, predstavlja njegov osebni podatek, razlika je ta, da ta podatek, glede na to, da gre za javnega uslužbenca ni varovan, zato za njegovo objavo na spletu ne potrebujete osebne privolitve.« (Dokument št. 0712-1/2013/4124, 8. 11. 2013).

Kljub temu, da za objavo podatkov zaposlenih, ki se nanašajo na izvedbo mobilnostne potrebujemo privoljenja udeležencev, pa spoštujemo želje posameznikov in se o tem o vsaki objavi predhodno dogovorimo z vodstvom in udeleženci mobilnosti, na katere se ta objava navezuje.

#### ZAKLJUČEK

Če menimo, da so nam bile kršene pravice varstva osebnih podatkov, to lahko preverimo pri Informacijskem pooblaščenca ter z vložitvijo tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije zahtevamo sodno varstvo in obravnavo na sodišču. Na spletni strani Informacijskega pooblaščenca (vir 1) so objavljeni vsi obrazci, ki jih potrebujemo za vložitev zahtev in pritožb, ki nam bodo v pomoč pri uveljavljanju naših pravic, ki izhajajo iz Zakona o varstvu osebnih podatkov 2007 in druge zakonodaje.

Osebnostne podatke študentov na izmenjavah objavimo izključno po njihovem predhodnem pisnem soglasju, ki vsebuje natančno opredelitev vrste in namena objave. Objava brez soglasja bi pomenila ne le na presojah ugotovljeno neskladje certificiranega sistema vodenja kakovosti z dejansko prakso pač pa tudi hudo kršitev tako nacionalne kot tudi interne zakonodaje. Glede izmenjav zaposlenih smo pridobili informacije pri Informacijskem pooblaščenca, ki v temeljiti obrazložitvi pojasnjuje pravne podlage, ki določajo med drugim tudi to, da so osebni podatki javno dostopni v primeru, ko gre za podatke o porabi javnih sredstev ali podatke, ki so povezani z opravljanjem javne funkcije ali delovnega razmerja javnega uslužbenca. Meni, da za objavo osebnega podatka o imenu in priimku javnega uslužbenca, ki je v okviru izvajanja svojega delovnega razmerja potoval v tujino na izobraževanje, ne potrebujemo osebne privolitve.

Objave teh poročil so za promocijo mobilnosti zelo pomembne, ker predstavljajo povod za vzpostavitev stika potencialnih kandidatov mobilnosti za pridobitev informacij s prve roke, obenem pa preko njih poudarjamo

pomembnost internacionalizacije prek izvedbe mobilnosti na naši inštituciji. Vzpostavljen sistem informacijske varnosti nam omogoča delovanje, ki je skladno tako z zahtevami sistema kakovosti in pričakovani udeležencev izobraževanja kot tudi z veljavnimi zunanjimi in notranjimi pravnimi normami.

#### Literatura

Impletum (2011) *Sistem vodenja kakovosti za Višje strokovne šole - Zahteve*. Izdaja 2.0. Dostopno na [http://www.impletum.zavod-irc.si/docs/Skriti\\_dokumenti/Impletum\\_Sistem\\_vodenja\\_kakovosti\\_za\\_VSS\\_Zahteve\\_2\\_izdaja\\_2011\\_1.pdf](http://www.impletum.zavod-irc.si/docs/Skriti_dokumenti/Impletum_Sistem_vodenja_kakovosti_za_VSS_Zahteve_2_izdaja_2011_1.pdf), 15. 1. 2016.

Bajželj Jelka, Balantič Branka, Beznik Nastja, Demšar Mateja, Zupanc Lidija G., Kovačič Branka J., Krajnc Gabrijela, Pučko Marjeta, Šubic Marija, Uhan Janko (2014) *Poslovník kakovosti Višje strokovne šole ŠC Kranj 2014*. Dostopno na <http://e-ucilnice.sckr.si/zbornica/mod/folder/view.php?id=1349>, 15. 1. 2016.

#### Viri

Republika Slovenija. Informacijski pooblaščenec. *Dokument št. 0712-1/3103/4124, datum 8. 11. 2013*.

Ustava Republike Slovenije (1991). *Uradni list Republike Slovenije*, št. 33/91, št. 42/97, št. 66/2000, št. 24/03, št. 69/04, št. 68/06 in št. 47/13.

Vir 1: Republika Slovenija. *Informacijski pooblaščenec* (2016). Dostopno na <https://www.ip-rs.si> in <https://www.ip-rs.si/pristojnosti>, 15. 1. 2016.

Zakon o dostopu informacij javnega značaja (2006) *Uradni list Republike Slovenije*, št. 51/06.

Zakon o informacijskem pooblaščenca (2007) *Uradni list Republike Slovenije*, št. 113/05 in št. 51/07.

Zakon o varstvu osebnih podatkov (2007) *Uradni list Republike Slovenije*, št. 86/04 in Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu osebnih podatkov. *Uradni list Republike Slovenije*, št. 67/07.